

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.Н. КАРАЗИНА

Інститут економіки та міжнародних відносин
Економічний факультет

*КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ВЕКТОРИ
РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В СУЧАСНІЙ
ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ*

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

Харків – 2009

ПЕРЕДМОВА.....	7
1. Глуценко В.В. Концептуальні засади та вектори розвитку фінансової діяльності суб'єктів господарювання в сучасній економіці України.....	9
2. Багатырь А.Е. Уроки бизнеса и финансово-экономические подходы развития субъектов хозяйствования.....	14
3. Чебанова Н.В. Теоретичні підходи до класифікації основних фондів підприємств.....	28
4. Ермоленко Г.Г. Финансово-экономическая оценка инвестиций в рекреационный комплекс АРК.....	24
5. Вовк В.Я., Махота А.В. Особливості формування конкурентних переваг банку в сучасних умовах ведення банківського бізнесу.....	28
6. Глуценко А.С., Загорська Д. М. Інструментарій аналізу функціонування та розвитку ринку деривативів.....	31
7. Давидов О.І., Лапишина Т.В., Джерела покриття можливих збитків при реалізації ризиків в депозитарній установі.....	33
8. Бслова І. В., Багмет К. В. Оцінка ефективності як напрямок підвищення якості роботи підрозділу з ризик – менеджменту в банку.....	36
9. Дорошенко А.Г. Пути совершенствования кредитных отношений банков Украины с заемщиками.....	39
10. Гребенюк Н.О. Завдання реструктуризації українських банків в умовах кризи.....	41
11. Дорошенко Н.О. Електронні банківські послуги.....	44
12. Швайко М. Л., Граділь А.І. Банківська система України в умовах фінансової глобалізації.....	47
13. Юрік С.О. Розвиток банківських послуг в умовах фінансової кризи.....	51
14. Глуценко О. В. Прояви глобальної фінансової кризи в Україні та шляхи її подолання.....	55
15. Лобас В.С. Вплив фінансової кризи на фінансовий стан сільськогосподарських підприємств, українські особливості.....	58
16. Жукова Л.М. Фінансово – кредитне забезпечення підприємств малого бізнесу в умовах економічної кризи.....	61
17. Дорошенко А.А. Мировая децентрализация и её влияние на экономическую стратегию Украины.....	64
18. Лаврик О. Л. Особливості розвитку міжнародних фінансових ринків в умовах глобалізації.....	66
19. Пантелєєв В.П. Деякі проблеми організації фінансового контролю в Україні.....	71
20. Хмелькова І.В. Удосконалення нормативно-правового механізму внутрішнього фінансового контролю в Україні на сучасному етапі.....	74

паперів, через що визначення страхової суми або розрахунки суми завданих збитків є досить складним.

Компенсаційні фонди або фонди взаємного страхування є найбільш перспективним джерелом покриття збитків. Взаємне страхування засноване на принципах солідарної відповідальності перед клієнтами-власниками цінних паперів та передбачає некомерційне страхування професійної діяльності депозитарних установ, тобто не має своєю ціллю отримання та розподіл прибутку серед засновників фонду. Члени товариства є одночасно страхувальниками і страховиками, що створює економічну передумову забезпечення їх реальним страховим захистом за мінімальними цінами. Одне з найбільш серйозних ускладнень, пов'язане з організацією цих фондів на сьогодні є відсутність необхідної регламентації їхньої діяльності.

Отже, розробка добре диверсифікованої системи засобів відшкодування збитків при реалізації ризиків в депозитарній установі буде сприяти підвищенню ролі депозитарних установ в забезпеченні надійності системи обліку цінних паперів в Україні.

Література:

1. <http://www.ssmc.gov.ua> - офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.
2. Адамова К.Р. Депозитарные операции в кредитной организации. Экономические основы и международный опыт. - М.: БДЦ-Пресс, 2003. - 303 с.
3. Терещенко Г.М. Страхування ризиків депозитарної діяльності // Наукові праці НДФІ. - 2003. - № 2(21). - С. 89-94.

УДК 336.71:330.131.7

Оцінка ефективності як напрямок підвищення якості роботи підрозділу з ризик менеджменту в банку

к. е.н., доц. Бслова І. В.,
студ. Багмет К. В

(Українська академія банківської справи НБУ)

Анотація. У статті розглядаються теоретичні питання ефективності діяльності підрозділу з ризик-менеджменту в банку. Розроблені та запропоновані якісні критерії, що дозволять здійснити оцінку ефективності підрозділу службою внутрішнього аудиту.

Ключові слова: ризик-менеджмент, ефективність підрозділу банку, якісна оцінка ефективності, критерії, внутрішній аудит.

В умовах ринкової економіки управління банківським бізнесом нерозривно пов'язане з управлінням ризиками, що стало пріоритетним напрямом в стратегічному фінансовому менеджменті. Проте, як показують практичні дослідження, банки не досить ефективно використовують можливості системи ризик-менеджменту, що й обумовлює актуальність даної проблеми.

У публікаціях практиків та теоретиків з проблем аудиту не досліджується питання щодо формування програми перевірки підрозділу ризик-менеджменту. Цей факт не відповідає одному з принципів Базеля II, відповідно до якого служба внутрішнього аудиту банку повинна проводити незалежні періодичні перевірки та оцінки адекватності системи вимірювання ризиків. Метою даного дослідження є розробка критеріїв для здійснення оцінки ефективності діяльності підрозділу з ризик-менеджменту.

Аналіз основних показників діяльності банків України за період з 01.01.2005 по 01.07.2008 рр. показав, що нарощування кредитного портфелю в цілому по банківській системі відбувається значно більш високими темпами порівняно з нарощенням відповідних резервів під кредитні операції, капіталу, прибутку банків. Обсяги проблемних кредитів в середньому становили протягом аналізованого періоду 2,5% кредитного портфелю банків. А обсяги нарощування прибутку не відповідали зростанню кредитного портфелю і були значно нижчими (рис. 1).

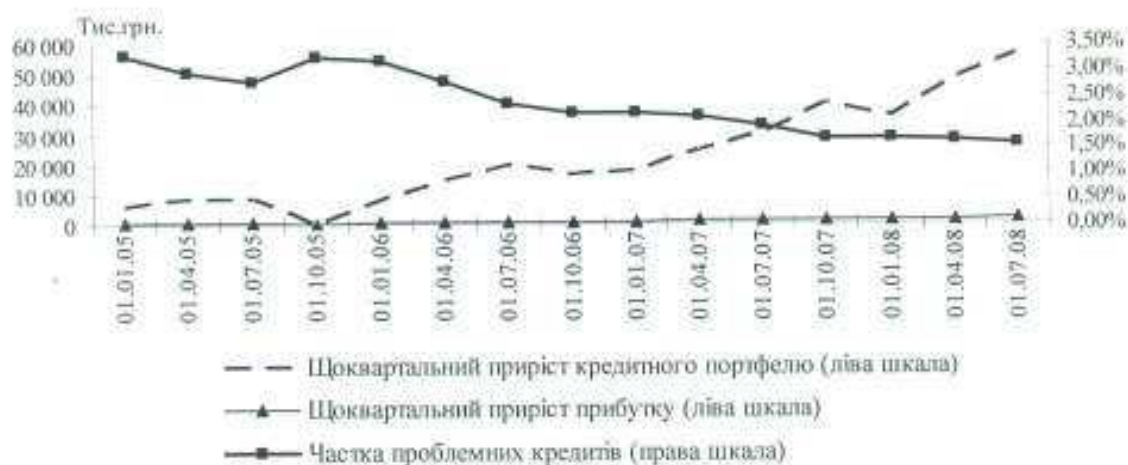

Рисунок 1. – Динаміка основних показників діяльності банків України за період з 01.01.2005р. по 01.07.2008р.

Це, на нашу думку, свідчить про неякісний та спрощений підхід банків до системи управління ризиками, а отже є свідченням неефективної діяльності підрозділів ризик-менеджменту, у результаті чого розміри очікуваних збитків за операціями (у тому числі кредитними) є недооціненими і в майбутньому можуть негативно впливати на показники фінансових результатів. Належна оцінка ефективності діяльності підрозділу з ризик-менеджменту за розробленими нами критеріями дозволить підвищити якість роботи цього підрозділу (таблиця 1).

Таблиця 1. Комплекс критеріїв оцінки ефективності діяльності підрозділу з ризик-менеджменту в банку

Група критеріїв 1	Характеристика 2
1. Ґрунтовність розробки бази документів: 1.1 у сфері управління ризиками;	<ul style="list-style-type: none"> • наявність в документах: <ul style="list-style-type: none"> – принципів управління ризиками, заходів щодо їх мінімізації; – порядку розгляду та розслідування фактів отримання збитків від ризиків та причин їх виникнення; – порядку застосування адміністративних заходів до осіб, що винні у виникненні цих збитків; – періодичної оцінки органами управління банку результатів вказаних розслідувань, звітів щодо ризикових позицій керівництву; – встановлених меж відповідальності працівників банку за порушення внутрішніх документів банку з управління ризиками;
1.2 у сфері організації роботи підрозділу з ризик-менеджменту	<ul style="list-style-type: none"> • рівень розробки методик екстреного управління; • адекватність вимог документів виконаним завданням з контролю за ризиками, а також відповідність законодавству. • наявність та відповідність посадових інструкцій виконуваним завданням робітниками банку щодо оцінки, контролю та управління ризиками; • розподіл повноважень, встановлення підзвітності і відповідальності керівників та працівників банку; • наявність порядку прийняття рішень щодо здійснення банківських операцій у відповідності з повноваженнями робітників банку; • відсутність конфлікту інтересів. • рівень доведення до всіх підрозділів банку ризик-профілю; • рівень усвідомлення кожним підрозділом ризиків, що супроводжують його діяльність;
2. Якість організації взаємодії підрозділів та працівників банку у сфері управління ризиками	<ul style="list-style-type: none"> • систематичність надання звітів щодо виконання програми управління ризиками керівництву банку; • наявність порядку взаємодії підрозділів у процесі управління ризиками; • відсутність випадків дублювання повноважень та відповідальності підрозділів, працівників банку; • рівень кваліфікації працівників у сфері управління ризиками; • регулярність навчання персоналу з управління ризиками; • рівень доступу до нормативної бази документів з ризик-менеджменту відповідного персоналу.
3. Рівень організації системи управління ризиками:	<ul style="list-style-type: none"> • періодичність та умови винесення питань з ризик-менеджменту на засідання Ради директорів; • наявність систем, що дозволяють періодично розраховувати капітал, необхідний для покриття втрат від ризиків; • періодичність здійснення моніторингу ризиків за напрямками діяльності банку; • відповідність ризиків рівням толерантності, установлених спостережною радою; • своєчасність доведення до органів управління, підрозділів банку інформації щодо потенційної зміни рівня ризику для прийняття необхідних заходів.

Таким чином, періодичні перевірки діяльності підрозділу з ризик-менеджменту службою внутрішнього аудиту в банку за сформованими вище критеріями дозволять виявити недоліки та сформулювати рекомендації щодо їх усунення. Безперервний процес такої оцінки підвищить ефективність функціонування підрозділу та системи управління ризиками в цілому.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/Statist/index.htm>

УДК: 336.713

Пути совершенствования кредитных отношений банков Украины с заемщиками

к.е.н., доц. Дорошенко А.Г

(Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина)

Аннотация. Работа посвящена совершенствованию кредитных отношений между банками и предприятиями в период международного кризиса.

Ключевые слова: кредит, банки, прибыль, управление.

Причиной высокого уровня кредитного риска в Украине, помимо общей политической и экономической нестабильности в стране, являются: несовершенство законодательства, резкие колебания в отдельных отраслях экономики, обострение финансовых проблем предприятий, рост масштабов теневой экономики, слабость кредитного менеджмента, ограниченность возможности межбанковского информационного обмена в кредитной сфере, отсутствие у заёмщиков ликвидного обеспечения и другие.

Кризис 2008 года показал, что большинство отечественных банков способны кредитовать только в стабильных условиях. При наступлении нестандартных ситуаций у многих из них в этом направлении их деятельности возникают проблемы, которые связаны с неэффективностью системы защиты от кредитных рисков.

Ввиду этого, банки, опасаются кредитовать предприятия реального сектора экономики, которые в отличие от торгово-посреднических компаний не обладают удовлетворяющим банки обеспечением, являющимся, к сожалению, для многих банков единственной гарантией возврата выданных ссуд. Однако сохранение и приумножение клиентской базы банка, зависит не только от степени его надёжности и доверия к нему, но и от того спектра услуг, который он может предложить существующим и потенциальным клиентам. Одной из составляющих этих услуг является кредитование. Для клиентов помимо качества расчётно-кассового обслуживания, не последнюю роль играет